

Henkilökohtaisia avustajia koskeva valtakunnallinen työehtosopimus 9.5.2022 - 30.4.2023

Laura Tuominen & Pinja Lumitsalo

Työehtosopimuksen soveltamisala (selkeytetty uusi muotoilu osana neuvotteluratkaisua)

Noudatetaan Heta - henkilökohtaisten avustajien työnantajien liitto ry:n varsinaisena jäsenenä olevien luonnollisten henkilöiden työntekijöiden työsuhteissa. Soveltamisen edellytyksenä on, että varsinainen jäsen toimii itse tai vammaisen henkilön puolesta tämän henkilökohtaisen avustajan työnantajana.

Se, että vammaisen henkilö saa lain tai vakuutuksen perusteella korvausta avustajan palkkaamisesta aiheutuviin kustannuksiin, ei estä tämän työehtosopimuksen soveltamista.

Työehtosopimusta ei sovelleta oikeushenkilöiden palveluksessa oleviin eikä henkilökohtaisen avun palveluita tuottavien yksityisten elinkeinonharjoittajien palveluksessa oleviin avustajiin.

Henkilökohtaisia avustajia koskeva valtakunnallinen työehtosopimus (Heta-tes)

- Normaalisitova työehtosopimus
- Sopijapuolet JHL ja Heta - henkilökohtaisten avustajien työnantajien liitto ry
- Soveltamisalalla yli 4000 järjestäytynyttä työnantajaa, joilla noin 6000–7000 työntekijää
- Yli 2 500 JHL:n jäsentä
- Työnantajamallilla työllistyy yli 20 000 henkilökohtaista avustajaa, mikä on yli puolet kaikista henkilökohtaisista avustajista.

Neuvottelukierroksen taustaa

- Sopimusallalla ollut viime vuosina useita vuoden pituisia sopimuskausia (2020-2021, 2021-2022, 2022-2023).
- TES-ratkaisulla pyrittiin edistämään alan vetovoimaa ja kuromaans umpeen alan ansiotason ja työehtojen jälkeenjääneisyyttä.
- Sopimusalan tilannetta arvioitiin myös alaa koskevan tuoreen tilastotiedon valossa.
- Käyttöön saatiin dataa mm. työsuhteiden pituuksista sekä tutkimustietoa henkilökohtaisten avustajien työajoista ja työkykyyn vaikuttavista tekijöistä.
- Myös valmisteilla oleva vammaispalvelulaki vaikuttaa TES-kysymyksiin, osapuolten tavoitteisiin ja henkilökohtaisen avun käytäntöihin: <https://www.jhl.fi/2022/04/06/ammattiliitto-jhl-vammaispalvelulain-uudistuksessa-on-varmistettava-tyontekijoiden-riittava-osaamistaso-ja-tyoehtojen-toteutuminen/>

Palkankorotukset

- Noin 2,1 %:n korotus palkkoihin.
- Palkankorotukset voimaan 1.8.2022.
- Toteutetaan työehtosopimuksessa noin 23 sentin korotuksena.
- Kyseessä yleiskorotus ja vähimmäispalkkojen korotus.

Kokemuslisät (12 § Palkat, 3-kohta)

1.8.2022 alkaen

- Kokemuslisien laajentaminen huomioimaan pitkään alalla työskennelleet.
- Kokemuslisäportaan lisääminen kokemuslisätaulukon loppuun 132 kuukautta (11 vuotta).

Työkokemus	Kuukautta (vuotta)	Alle 12 (alle 1)	12 (1)	36 (3)	60 (5)	96 (8)	132 (11)
Palkkaryhmä A	Muu Suomi	11,31 €	11,45 €	11,59 €	11,73 €	11,88 €	12,03 €
	Pääkaupunkiseutu	11,47 €	11,61 €	11,76 €	11,91 €	12,06 €	12,21 €
Palkkaryhmä B	Muu Suomi	12,55 €	12,71 € 12,87 €	12,87 €	13,03 €	13,19 €	13,35 €
	Pääkaupunkiseutu	12,71 €		13,03 €	13,19 €	13,35 €	13,52 €

Ilta- ja yötyön aikamäärittelyt (11 § Muut työaikakorvaukset, kohdat 3 ja 4)

- Ilta- ja yötyön aikamäärittelyn tason päivittäminen.
- Iltatyötä on työ, jota tehdään kello 18.00 ja **21.00** (~~23.00~~) välisenä aikana tehdystä työstä.
- Yötyötä on työ, tehdään kello **21:n** (~~23:n~~) ja 6 välisenä aikana.
- 1.8.2022 alkaen

Uusia tehtäviä palkkaryhmä B:hen ja liitteen määräyksiä selkiytetty

- **Hengitystien toimivuudesta huolehtimisessa avustaminen:**
 - Jos työntekijän työtehtäviin kuuluu hengitysteiden imujen suorittaminen imulaitteen avulla, on tämä palkkaryhmään B oikeuttava työtehtävä silloinkin, kun työnantajalla ei ole käytössään muuta hengityksen tukea.
- **Lääkkeiden itsenäinen jakaminen:**
 - täsmentävä lisäys lääkeannostelijoiden (esimerkiksi erityyppisten pumppujen) käytöstä.
- **Saattohoitovaiheessa olevan avun käyttäjän avustaminen**
- Muutokset voimaan 1.8.2022.

- Niillä selkeyttävillä kirjauksilla, joilla ei ole muutettu tai lisätty liitteessä 1 olevia palkkaryhmä B:hen kuuluvia työtehtäviä, ei ole tarkoitus asiallisesti muuttaa palkkaryhmä B:tä koskevien työtehtävien soveltamisalaa tämänhetkisestä.

Lomarahaa 15 §

- Lomarahaa maksetaan jatkossa lomakorvauksesta kaikille joiden työsuhde on kestänyt yhdenjaksoisesti vähintään neljä kuukautta.
- Lomakaudella 2022 lomakorvauksesta maksettava lomarahaa maksetaan työntekijälle lomakauden päättyessä, ellei työntekijän kanssa sovita, että lomarahaa maksetaan vapaan yhteydessä.

Lomaraha 15 §

- Muutos mahdollistaa sen, että pienimmillä työtunneilla työskentelevillä on myös jatkossa mahdollisuus lomarahaan.
- Osa-aikainen ja pienten tuntien silpputyö on alalla yleistä, joten muutos koskettaa merkittävää osaa TES:n soveltamisalalla työskentelevistä henkilökohtaisista avustajista.

Työturvallisuus 20 §

- Aiemmin työehtosopimuksen kohdassa 20§ määrättiin työ- ja suojavaatteista sekä välineistä.
- Nyt näiden lisäksi määräys on laajennettu koskemaan työturvallisuutta, mm. edellyttäen työnantajaa arvioimaan työntekijälle aiheutuvista mahdollisista haitta- ja vaaratekijöistä tekemällä työpaikkaselvitys työterveyshuollon kanssa.
- Työnantajan on hankittava ja annettava työntekijän käyttöön esim. suojakäsineet ja välineet esim. siirtoihin silloin, kun työturvallisuuslaki tätä edellyttää, sekä perehdytettävä näiden käyttöön.

Työntekijämyönteisiä kirjauksia sairauspoissaolokäytäntöihin ja rokotuksiin

- Työnantaja voi omalla päätöksellään mahdollistaa työntekijän poissaolon korkeintaan kolmen poissaolopäivän sairaustapauksissa työntekijän omaan ilmoitukseen perustuen. (17.1 §)
- Työntekijällä on oikeus käydä tarkastuksissa ja tutkimuksissa ansioita menettämättä, mikäli tarkastuksia tai työn edellyttämiä **rokotuksia** ei ole voitu hoitaa työajan ulkopuolella ja ne on järjestetty työajan tarpeetonta menetystä välttäten ja siitä on ilmoitettu ilman aiheetonta viivytystä etukäteen työnantajalle. (16 §)

Työryhmät

- **Palkkausjärjestelmää arvioiva työryhmä**

Työryhmän tehtävänä on selvittää vaihtoehtoa nykyiselle palkkausjärjestelmälle. Työryhmä selvittää seuraavia osa-alueita: palkkaryhmä A:n määrittely, palkkaryhmä B:n kehittäminen, mahdollisen palkkaryhmä C:n muodostaminen ja määräytymisperusteet, koulutuksen vaikutus palkkaan, vammaispalvelulain säädösten mahdollisen muuttumisen vaikutukset palkkausjärjestelmään.

- **Työryhmä työehtosopimuksen 6 §:n 4 kohdan määräyksen kehittämiseksi**

Työryhmän tehtävänä on kehittää laskentasääntö siihen, miten keskimääräinen työaika lasketaan vaihtelevan työajan sopimuksille.

- **Jatkokausi sairausajan palkan työryhmälle**

Työryhmän tehtävänä on selvittää mm. seuraavia aiheita: Kelan sijaismaksajille tarkoitettujen käytäntöjen kehittäminen alalle sopiviksi ja tarvittavien lainsäädännöllisten muutosten edistäminen sairausvakuutuslakiin, sairauspoissaoloista saatava tilastotieto ja sairausajan palkan laajentamisen kustannusvaikutukset

Muuta

- Ryhmähenkivakuutuksen osalta selkeämpi kirjaus: Työnantaja vastaa siitä, että työntekijöille otetaan ryhmähenkivakuutus. (19 §)
- Erimielisyyksien ratkaisu (22 §) päivitys: Työntekijän asiantuntijana paikallisissa neuvotteluissa voi toimia Julkisten ja hyvinvointialojen liiton aluetoimitsija tai paikallisen **yhdistyksen** toimihenkilö.
- Toteutettiin lisäksi paljon muita selkeyttäviä muutoksia.
- JHL:n ja Hetan yhteinen työaikaopas päivitetään työehtosopimukseen päivittyneillä määräyksillä sekä vaihtelevaa työaikaa koskevilla lakimuutoksilla. Päivitykset tehdään vuoden 2022 syksyn aikana.

Työnantajamyönteisiä muutoksia

- Koeajan pidentäminen työsopimuslain mukaisesti kuuteen kuukauteen. (3.2 §)
- Lomautusmenettely *työnantajan äkillisen sairaalaan joutumisen tai äkillisestä syystä alkaneen kuntoutusjakson tilanteissa* (5.2 §)
 - lomautusilmoitusaika viisi päivää
 - ei velvollisuutta antaa ennakkoselvitystä tai kuulla työntekijää, mutta se on suositeltavaa
- Ylityökorvauksesta poikkeamisesta sopiminen (10.4. §)
 - sopimuskaudella 2020-2021 toteutetun ylityökokeilun vakinaistaminen
 - vapaaehtoinen, perustuu sopimukseen, irtisanottavissa